

Me käisime ooperis

Olime terve perega 26. oktoobril Estonia teatris ja kuulasime-vaatasime "Ooperimarakratte", Nee-me Kuninga lavastatud teatrimängu kümne lapse ja ühe vaheajaga. Peale lavastaja on "Ooperimarakrattide" tähtsad loojad veel muusika autor Tõnis Kaumann, kunstnik Jane Kaas, valguskujundaja Nee-me Jõe ja mitmed teised. Aga kõige tähtsamad on vist ikka need kümme näitlevat-rääkivat-laulvat last, kelle kaudu naljakas, õpetlik ja hoogne lugu saali jõuab.

HARRI ROSPU

Tegelikult on justkui kaks lugu: esimese vaatuse 20 minutit mööduvad nii, et lapsmarakrattid räägivad endast, oma plaanidest ooperit lavastada, rõõmudest, naljadest ja muredest, mis teatritegemisega kaasas käivad. Ooper ise, nimetatud Giuseppe Rossini ooperiks "Pomm"; lauldakse ära teises, vist veelgi lühemas vaatuses. Vahepeal jõuab ilmuda ooperikummitus, et tutvustada publikule lava, täpsemalt selle raudset eesriiet, orkestriauku ja saali. Nii et lugusid, liine ja kihte on suuremal hulgal, ja seda nii teksti (eriti naljade), lava- ja lavastuselementide kui ka tegelaste nimede osas. Küllap pakub selline küllus igäühele midagi – suurema ooperi- ja elukogemusega vaatajale äratundmis- ja ooperi esmakülatajale avastamisrõõmu. Meie peres, siinsetes arvamusalvadjates, on esindatud mõlemad pooled ja mitmesugused vanused. Noorimad – Johan-Eerik (7 a.) ja Taavi-Hans (11 a.) on olnud mõnegi korra kontserdil ja teatris, ooperietendusel siiani mitte. Natuke vanemad, Kadri-Liis (17 a.) ja Juko-Mart (18 a.), ning veel vanemad Anu ja Margo on ooperis ka käinud.

Aga et eelkõige oli "Ooperimarakrattid" mõeldud ikkagi lastele, siis eelkõige nende muljeid ja elamusi. Niisiis, **Johan-Eerik**: "Mulle meeldis kõige rohkem pöörlev lava ja see salapärane auk, kust üks tegelane välja kerkis. See meeldis samuti, et ooperikummitus teatrit tutvustas, ainult et orkestriaugus oleks võinud päris pillimehed ka olla, mitte lihtsalt et niisama näidatakse – siin on viulid ja siin tuuba – polnud ju. Näitlejad olid toredad. See oli ka hea, et sõnad olid üles kirjutatud, see oli nagu kokkuvõte siis, kui mõnikord teksti ei kuulnud. Muusika oli väga tore, aga lõpukoor mulle ei meeldinud, ma lihtsalt ei usu, et "meid ülistab terve maa". Ooper oli täitsa paraja pikkusega, igav ei olnud sugugi. Ma arvan, et lähen järgmine kord jälle ooperisse".

Taavi-Hans: "Mina olen koolis õppinud, et peab kõigepealt välja tooma positiivse, siis negatiivse. Niisiis, ma teen praegu ka nii. Positiivne oli peaaegu kõik. Lavastus oli hea, kostüümid sobivad, näitlejad olid tasemel. Mulle meeldis ka lavakujundus väga. Etendus oli naljakas, lõbus oli isegi suurteil inimestel. Näidend oli korralikult läbi mõeldud, näiteks see pulgakomm, mis Primadonna suus oli, sobis väga tema isiksusele. Mulle meeldisid need vabandused, millega marakrattid põhjendasid seda, et teatris proovi ei saa teha. Need olid nagu päriseluski. Väga vaimukad olid ka vahepealsed püssipaugud, see, kuidas siis käratati, ja mille peale keegi ilmus relvaga ja ütles: "Ma kogemata." Hästi oli välja mõeldud see, et samal ajal kui eesriide taga kujundati lava ümber, tegeles publikuga ooperikummitus.

Negatiivne aga oli, et mõned asjad jäid ebaselgeks. Näiteks lubati teise vaatuse alguses, et ooperilavastus tuleb putukatest, aga ei oii hoopis "pomm". Samuti oli lõpp natuke arusaamatu.

sundis kulmu kergitama. Imestust külvas ka lõpulaul – "Hurraa, hurraa, hurraa, ka lolluse vastu saab; hurraa... meid ülistab terve maa..." Kas tõesti?

Üldiselt on tegemist kõrge potentsiaaliga lavatükiga. Kui teine vaatus oleks rohkem läbi mõeldud ning välja mängitud, oleksin täiesti rahul."

Juko-Mart: "Kui mul oleks palutud lavastust iseloomustada paari sõnaga, siis ütleksin "veenev" ja "läbimõeldud". Seda igas mõttes. Helihojal Tõnis Kaumannilt igati nauditav ja tasemel muusika, milles tähelepanelik kuulaja võis eristada mitmete ooperite elementidega teemasid, just paras pätkel ühele sihtgruppidele – noortele. Lavastuse poolelt tõstaksin esile rohkem esimest vaatust selle konkreetseuse, põnevuse, terviklikkuse ja vaimukuse poolest. Vaimukuste kohta võiks öelda, et eriliselt meeldis, et lavastusse polnud jäetud naerukohti – kes naljast aru sai, võis omaette kihistada. Positiivselt mõjusid naljakad osatäitjate nimed ja nende nimede esitus. Siit jõuangi põhipunktini – näitetööde veenvuseni. Hea tõdeda, et kõik lapsnäitlejad mängisid oodatust palju paremini, nõrka lüli nende kümne hulgas ei olnudki. Suure tähenärijana saaksin ette heita vaid laulmist teises vaatuses: kõik lapsed sellega vist päris sina peal ei olnud. Osatäitjatest jätsid kõige parema mulje Ellis Pärna (Mimi Te Soprano) ja Kaspar Mänd (dirigent Arturo Dierenberg). Minu meelest võiksid mõlemad näitlemist jätkata. Mulle jäi terviku loomise aspektist natuke arusaamatuks ooperiteatri tutvustamine teise vaatuse vahel – kas lavastusse oli lihtsalt tahetud põimida midagi õpetlikku? Aga nii selles lõigus kui teises vaatuses üldse olid valgusefektid päris vägevad. Kokkuvõttes: "Ooperimarakrattid" oli tihe ja veenev lasteooper, mida minu meelest võiksid vaatama minna mitte ainult eelkoolialised, vaid ka nende vanemad vennad-õed."

Lisaks meie ja veel sadadele lastele oli "Ooperimarakratte" jälgimas päris suur hulk täiskasvanuid – klassijuhatajaid, muusikaõpetajaid ja lapsevanemaid, kes lisaks etenduse nautimisele pidid ülevaataja-ametit pidama. Lavastuse auks tuleb öelda, et lastel oli nii põnev, et rahustada oli neid vaja üksnes vaheajal. Siis selgus sädistavate tüdrukute juhulikult pealtkuuldud jutukatkest seegi, et "nüüdsete teatrite põhiviga on see, et toolide juurde pole kinnitatud fantapudeli hoidmise kohta". Eks ta ole – nüüdseid lapsi kujundavad kino ja kodukino arvatust palju rohkem.

Lõpetuseks ka lapsevanemate muljed.

Anu: "'Ooperimarakrattid' on arvutiajastu laste jaoks väga hästi doseeritud lavastus – parajalt lühike, kirev, hoogne, meelelahutuslik. Muusikat vähe; lisaks vähesel määral, võimalikult lühidalt ja näitlikult teadmiste jagamist. (Muide, jääb uskuda, et publiku hulgas polnud ühtki last, kes antavat infot tõsiselt oleks

gus oleks võinud pillimehed ka olla, mitte lihtsalt et niisama näidatakse – siin on viiulid ja siin tuuba – polnud ju. Näitlejad olid toredad. See oli ka hea, et sõnad olid üles kirjutatud, see oli nagu kokkuvõtte siis, kui mõnikord teksti ei kuulnud. Muusika oli väga tore, aga lõpukoor mulle ei meeldinud, ma lihtsalt ei usu, et “meid ülistab terve maa”. Ooper oli täitsa paraja pikkusega, igav ei olnud sugugi. Ma arvan, et lähen järgmine kord jälle ooperisse”.

Taavi-Hans: “Mina olen koolis õppinud, et peab kõigepealt välja tooma positiivse, siis negatiivse. Niisiis, ma teen praegu ka nii. Positiivne oli peaaegu kõik. Lavastus oli hea, kostüümid sobivad, näitlejad olid tasemel. Mulle meeldis ka lavakujundus väga. Etendus oli naljakas, lõbus oli isegi suurteil inimestel. Näidend oli korralikult läbi mõeldud, näiteks see pulgakomm, mis Primadonna suus oli, sobis väga tema isiksusele. Mulle meeldisid need vabandused, millega marakratid põhjendasid seda, et teatris proovi ei saa teha. Need olid nagu päriseluski. Väga vaimukad olid ka vahepealsed püssipaugud, see, kuidas siis käratati, ja mille peale keegi ilmus relvaga ja ütles: “Ma kogemata.” Hästi oli välja mõeldud see, et samal ajal kui eesriide taga kujundati lava ümber, tegeles publikuga ooperikummitus.

Negatiivne aga oli, et mõned asjad jäid ebaselgeks. Näiteks lubati teise vaatuse alguses, et ooperilavastus tuleb putukatest, aga ei, oli hoopis “pomm”. Samuti oli lõpp natuke arusaamatu. Isiklikult soovitan “Ooperimarakratte” noortele, vanadele, lastele ja ka kõige pisematele. See oli lõppkokkuvõttes väga hea ja naljakas ooperimäng.”

Kadri-Liis: “Lasteooperis oli kõige silmapaistvam põnev lavakujundus, mõnus muusika ja ilusad laste hääled. Näitlejad olid andekad – eriti see, kes mängis dirigenti. Särav oli ka pulgakommiga väike daamike. Täiesti hämmastav, et lihtsate vahenditega on võimalik kokku panna selline põnev ja lastele huvipakkuv teatritükk. Jälgisin veidi ka koolilapsi enda kõrval: nemad vaatasid etendust täiesti haaratult ning “sõid” iga lavalt maha öeldud sõna, naersid, pärast laulsid lõpu triumfilaulu veel garderoobiski. Etenduse esimene vaatus oli tõepoolest põnev ja arusaadav. Siis oli kohe kahju, et vaheaeg algas. Ent teine vaatus – see tekitas hämmastust ja küsimusi. Seal oli väga palju poolikuid mõtteid ning tegelikult jäi lõpplahendus natuke sürrealistlikuks. Olen päris veendunud, et teise vaatuse sisu ei oskaks mina ega kindlasti ka paljud lapsed ümber jutustada, sest see lihtsalt ei olnud arusaadav. Aga ega see vist lastele olegi kõige tähtsam, peaasi et huvitav on ja nalja saab. Ent etenduse lõpp oli tõepoolest novellilaadne ning täiesti ootamatu. See

Minu meelest võiksid mõlemad näitlemist jätkata. Mulle jäi teraviku loomise aspektist natuke arusaamatuks ooperiteatri tutvustamine teise vaatuse vahel – kas lavastusse oli lihtsalt tahetud põimida midagi õpetlikku? Aga nii selles lõigus kui teises vaatuses üldse olid valgusefektid päris vägevad. Kokkuvõttes: “Ooperimarakratid” oli tihe ja veenev lasteooper, mida minu meelest võiksid vaatama minna mitte ainult eelkoolialised, vaid ka nende vanemad vennad-õed.”

Lisaks meie ja veel sadadele lastele oli “Ooperimarakratte” jälgimas päris suur hulk täiskasvanuid – klassijuhatajaid, muusikaõpetajaid ja lapsevanemaid, kes lisaks etenduse nauatimisele pidid ülevaataja-ametit pidama. Lavastuse auks tuleb öelda, et lastel oli nii põnev, et rahustada oli neid vaja üksnes vaheajal. Siis selgus sädistavate tüdrukute juhulikult pealtkuuldud jutukatkest seegi, et “nüüdsete teatrite põhiviga on see, et toolide juurde pole kinnitatud fantapudeli hoidmise kohta”. Eks ta ole – nüüdseid lapsi kujundavad kino ja kodukino arvatust palju rohkem.

Lõpetuseks ka lapsevanemate muljed.

Anu: ““Ooperimarakratid” on arvutiajastu laste jaoks väga hästi doseeritud lavastus – parajalt lühike, kirev, hoogne, meelelahutuslik. Muusikat vähe; lisaks vähesel määral, võimalikult lühidalt ja näitlikult teadmiste jagamist. (Muide, jääb uskuda, et publiku hulgas polnud ühtki last, kes antavat infot tõsiselt oleks võtnud – nimele osas, alates Giuseppe Rossinist, oleks siis libateadmisi päris palju). Tore, et lapsnäitlejad asja välja kandsid: rääkimise ja kehakeele osas olid kõik väga tublid, laulmise osas mõni rohkem, teine jälle vähem. Silmapaistvalt head olid Eliis Pärn, Kaspar Mänd. Kokkuvõttes hästi mänguline, võõrandunud, samas heatahtlik, parajalt edev, mõnusal pealiskaudne ajaviide.”

Ja Margo: “Vaimukas muusika hästi kõlavas orkestratsioonis. Toredad lapsed näitlejad-lauljad. Efektne ja vaheldusrikas, ka vist mitte liiga kallis lavakujundus (iga kord, kui eesriide avanes, läbis saali vaimustuseohe). Tabavad kostüümid. Lastetükile sobivad proportsioonid.

Kõitvalt hariv kiirekursioon muusikateatri võimaluste- ja võimatusterohkesse võlumaailma.

Absurdselt realistlikud stseenid etenduse sündimise kõõgpoollelt. Muhedad lavastuslikud pisidetailid.

Nii palju head muidu veidi võõrandumispalavikku põdevas žanris mõjub tõesti nauditavalt. Õnnitlen autoreid ja teisi tegijaid.”

Perekond Kõlari muljed kirjutas üles

ANU KÕLAR